

PRO SILVA AUSTRIA
Naturnahe Waldwirtschaft

Vorsitzender:

Univ.-Prof. DI. Dr. Josef Spörk
Waldbauinstitut der Univ. für Bodenkultur
Peter Jordan-Straße 70
A-1180 Wien
Tel 01- 47654-4051
Fax 01-47654-4059
e-mail: spoerk@edv1.boku.ac.at

Sekretariat:

DI. Günther Flaschberger
Amt der Kärntner Landesregierung
Abt. 10F - Landesforstdirektion
Bahnhofplatz 5
A-9021 Klagenfurt
Tel 0463- 536 - 31038
e-mail: guenther.flaschberger@ktn.gv.at

**Exkursion von PRO SILVA BOHEMICA nach Österreich
von Do, 26. Juni bis Sa, 28. Juni 2003**

Univ.-Prof. Dr. Josef Spörk
Univ.-Prof. Dr. Vladimír Tesar
Organisation: Dr. Georg Frank

**Die Exkursion wird von den Firmen
Interforst <http://www.interforst.at>
und MHT – Mechhydronic Ges.m.b.H. <http://www.mht.at>
sowie den Forstbetrieben Ligist und Lockenhaus
unterstützt**

Donnerstag, 26. Juni 2003: Anreise Burgenland- Fürst Esterházy'sche Privatstiftung
Lockenhaus – Forstbetrieb Lockenhaus im Burgenland – Anreise Hebalm (Koraln-Gebiet an
der Grenze Steiermark und Kärnten)

Führung OFM Dipl.-Ing. Martin Pollak

09:30 Treffpunkt Raststation „Oldtimer“ bei Guntramsdorf bei Wien

10:00 Treffpunkt (Zustieg) OFM Dipl.-Ing. Pollak bei Eisenstadt

**Waldwirtschaft im Burgenland
Betriebsvorstellung Fürst Esterházy'sche Privatstiftung Lockenhaus**

11:45 Ankunft in Lockenhaus und Weiterfahrt in die Reviere der Fürst Esterházy'sche
Privatstiftung Lockenhaus

Überlegungen zur Buchenbewirtschaftung im Forstbetrieb Lockenhaus

14:00 Imbiss je nach Wetterlage im Wald oder auf Burg Lockenhaus auf Einladung des
Forstbetriebes Lockenhaus

15:00 Führung Burg Lockenhaus

16:00 Abfahrt Hebalm

18:00 Bezug der Ferienwohnungen des Tourismusbetriebes Hebalm des Malteser
Ritterordens

19:00 Abendessen auf Einladung der Fa. MHT – Mechhydronic Gesm.b.H.
<http://www.mht.at>

anschließend Überblick über den Waldbetrieb Ligist und den Tourismusbetrieb Hebalm des Souveränen Malteser-Ritter-Ordens (FM Dipl.-Ing. Clemens Spörk)

Nächtigung Hebalm

Freitag, 27. Juni 2003: Waldbetrieb Ligist und Tourismusbetrieb Hebalm des Malteser-Ritter-Ordens, Führung Forstmeister Dipl.-Ing. Clemens Spörk und Univ.-Prof. Dr. Josef Spörk

07:30 Frühstück

Waldrevier Hebalm

- Exkursionsgebiet in Seehöhe 1300 – 1400 m
- hochmontaner Fichten-Tannenwald mit Lä, Bu und Bah
- kahlschlagfreie Waldbewirtschaftung seit 1976
- Themen: *Überführung des Altersklassenwaldes in Dauerwaldstrukturen - Verbreiterung des Baumartenspektrums*

Waldrevier Sommereben bei Ligist

- Exkursionsgebiet in Seehöhe 900 – 1100m
- Mittelmontaner Fichten-Tannen-Buchenwald
- Themen: *Wertschöpfung durch Einzelstammwirtschaft - Verbindung von Waldbau und Betriebserfolg – Voraussetzungen und Begrenzungen*

19:00 Abendessen auf Einladung der Firma Interforst <http://www.interforst.at>

Nächtigung Hebalm

Samstag, 28. Juni 2003: Waldbetrieb des Malteser Ritterordens, Revier Fürstenfeld - Führung Univ.-Prof. Dr. Josef Spörk, Dipl.-Ing. Franz Starlinger und Mag. Karl Gartner (Bundesamt und Forschungszentrum für Wald)

07:30 Frühstück

08:00 Abfahrt Hebalm

09:30 Ankunft Fürstenfeld

Waldrevier Fürstenfeld in der Oststeiermark

- Exkursionsgebiet in kolliner Höhenstufe
- Subillyrisches Hügel- und Terrassenland
- Themen: *Überführung sekundärer Nadelwälder – Windwurf- und Borkenkäferkalamitäten – Forschungsprojekt des Instituts für Forstökologie des Bundesamtes und Forschungszentrums für Wald (Wien) in Zusammenarbeit mit der Gregor Mendel Universität Brunn*

15:30 (ca.) Rückreise über Wien nach Brunn

Vorbereitung und Organisation in Österreich:

Dipl.-Ing. Dr. Georg Frank

Bundesamt und Forschungszentrum für Wald - Institut für Waldbau Fax: 01 87 8 38 – 2250

Hauptstraße 7

A -1140 Wien

Tel: 01 87 8 38 – 2208

Mobiltel. 0664 - 402 46 97

E-mail: georg.frank@fbva.bmlf.gv.at

Suverénní řád Maltézských rytířů

Údaje o provozech

© Prof. Dipl. - Ing. Dr. Josef Spörk

Transl. Prof. Ing. Vladimír Tesař, CSc.

Tisková úprava Ing. Václav Hurt

červen 2003

Vlastníci

Suverénní řád Maltézských rytířů byl založen před 900 lety v době křížáckých tažení (řád Johanitů). Má charitativní cíle.

Nemocniční služba řádu pracuje v péči o postižené, v pomoci uprchlíkům a při katastrofách a provozuje převozy a poutní výpravy nemocných.

Úkolem hospodářství Maltézského řádu v Ligist je nahospodařit finanční prostředky pro úkoly řádu. Hospodářství sestává ze dvou odděleně bilancovaných jednotek:

Lesní závod Ligist

Suverénní řád Maltézských rytířů

Velkopřevorství (Grosspriorat) pro Rakousko

Turistické zařízení Hebalm

Suverénní řád Maltézských rytířů

Velkopřevorství (Grosspriorat) pro Rakousko

Oba provozy spolupracují a jsou úzce propojeny.

Turismus Hebalm pracuje na pozemcích revíru Hebalm na hranici mezi Štýrskem a Korutanami. Počátky odvětví turismu řádu sahají do roku 1971. Tehdy lesní závod řádu převzal provozování lyžařského vleku, který byl krátce před tím vybudován. Z tohoto prvního vleku je dnes ucelené zimní sportovní centrum s

- sedačkovým výtahem a 6 vleky s denním provozem při osvětlení do 21 hodin
- běžkařskou drahou 24 km
- moderním zasněžovacím zařízením
- ubytovacím zařízením
- sportovním programem pro letní dovolenou

Kdo jsme

Pracujeme šetrně k životnímu prostředí a způsobem blízkým přírodě.

Jsme hospodářským závodem, jehož cílem je finanční úspěch.

Zabýváme se lesem, sportem a volným časem.

Usilujeme o jistá pracovní místa pro kvalifikované pracovníky.

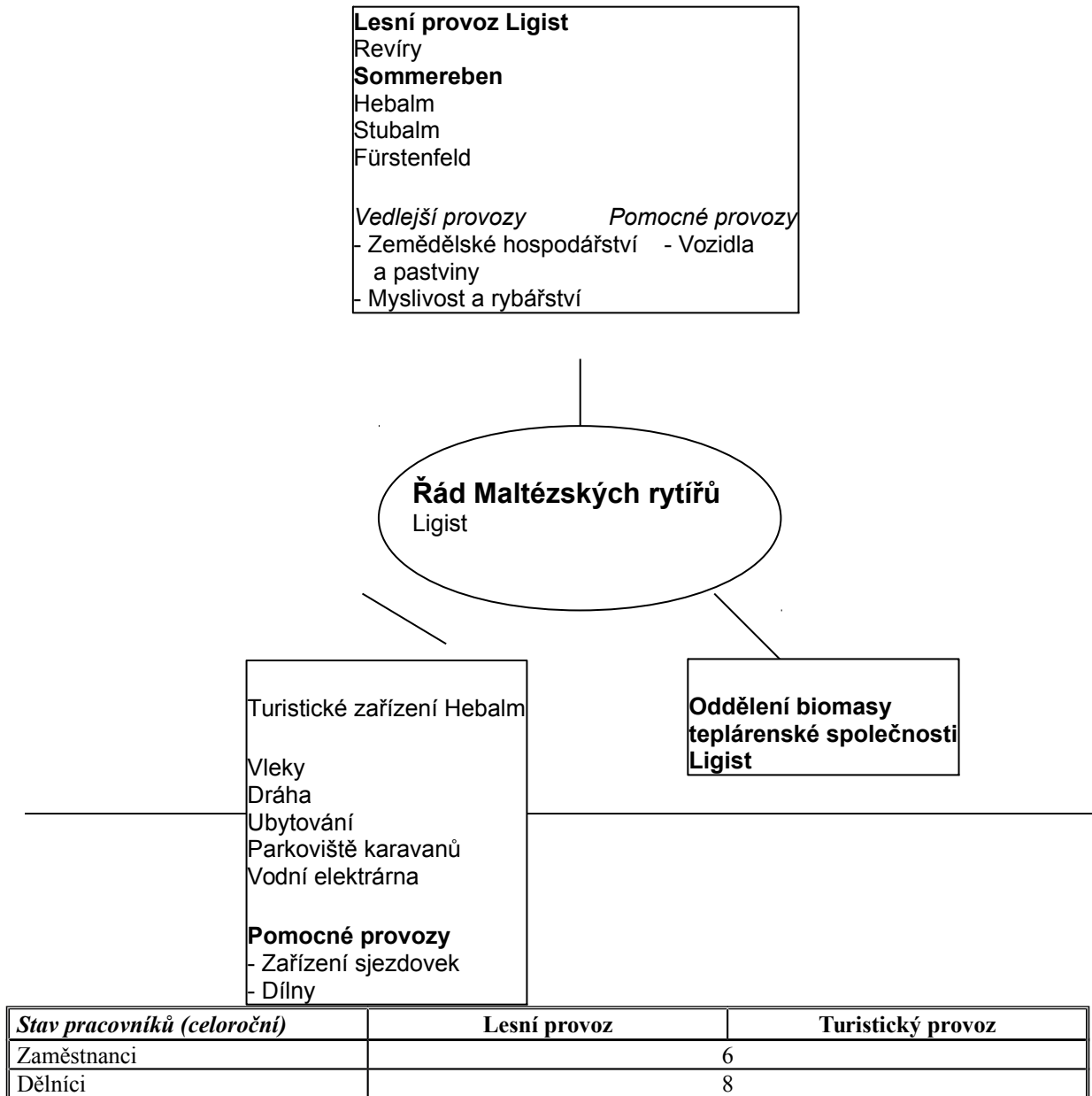
Do našich plánů zahrnujeme příští generace - spojujeme hospodářskou a ekologickou trvalost.

Pěstební směrnice

Směr obhospodařování lesa

- Lesy Maltézského řádu mají i do budoucnosti sloužit jako materiální základna charitativních cílů vlastníků a jako obživa pracovníků a tudíž musí být obhospodařovány.
- Budoucí poptávku po jednotlivých produktech/službách lesa není možné plánovat. Utváření lesa se proto nemůže řídit současnou odbytovou situací, nýbrž přirozenými stanovištními podmínkami.
- Do hospodářsko-kulturních cílů je zahrnut i zvláštní ohled k vlastním hodnotám

přírody. Proto se na ochranu přírody a management biotopů pohlíží jako na integrální součást cílů lesního závodu.

Pěstební cíle v hospodářském lese

- Les trvale plně tvořivý s těžbou jednotlivých stromů. Jsme otevřeni pro rozmanitost struktur lesa a jejich neustálým změnám.
- Páteří lesa jsou dřeviny potenciálních přírodních společenstev.
- Obnova lesa probíhá převážně přirozenou cestou.
- Udržování zásoby směřuje k hodnotovému přírůstu.
- Přirozené stanovištní rozdíly se považují za část přírodní rozmanitosti a je na ně brán ohled.

Opatření

- Hospodářská opatření se nestanovují ve střednědobých plánech. Každé vyznačení těžby musí být v souladu s vývojovým stavem lesní plochy.
- V jednotlivých lesních částech se dřevo těží v přibližně rovnoměrných časových odstupech. Etát je střednědobou orientací. Roční těžba kolísá podle poptávky a peněžního cíle závodu.
- Všechny stromy se pro těžbu vyznačují jednotlivě, a to především podle těchto kritérií: (a) aktuální situace na trhu, (b) potřeba zvyšovat kvalitu, (c) stabilita, (d) hodnotový přírůst.
- Doplňkově se dbá na možnosti přirozené obnovy. Pokud se týká dřevin potenciální dřevinné skladby, nejsou předepsány žádné hodnoty zastoupení.
- Těžištěm obhospodařování lesa je *přestavba nepřirozených monokultur* ve smíšené stanovišti přiměřené lesy. Pokud je to nutné, přestavba se nastartuje umělou obnovou a ochranou proti okusu zvěří. Jakmile se proces přestavby uvede do chodu, ponecháváme další vývoj pokud možno přirozené dynamice.
- Ve všech stádiích vývoje lesa se podporuje přirozený výběr prostřednictvím vertikální výstavby.
- Pěstební zásahy se soustřeďují na kvalitativní výběr. Úprava mísení dřevin ustupuje do pozadí. Ohroženým dřevinám se však pomáhá.
- Malé až střední mezery v porostu, které vznikají nahodilými/kalamitními těžbami, jsou zcela ponechány přirozené sukcesi.
- Pěstební kontrola se děje pomocí soustavných inventarizací v nahodilé síti.

Základní údaje

	Lesní závod	Sommereben	Hebalm	Stubalm	Fürstenfeld
Celková plocha [ha]	3550	982	1581	478	509
Hospodářský les [ha]	3140	900	1490	300	450
Nadm. výška [m]	270/1700	390-1280	1050-1520	1380-1700	270-360
Srážky [mm]		950-1100	1100-1200		800
Prům. roční teplota [°C]					8,7
v 700m [°C]		6,4	6,4		
v 1000m [°C]		5,4	5,4		
v 1400m [°C]		3,7	3,7		
Hustota cestní sítě [m/ha]	50	50	50		
Přibližovací síť [m/ha]	130				
Lesní oblast		5.4	5.4*/3.2**	5.4*/3.2**	8.2
Lesní stupeň		5.4: podhorský 300-700m podhorský 700-900m středohorské 900-1300m	3.2: středohorský 1000-1300m; vysokohorský 1300-1500 (1650)m 5.4: středohorský 900-1300m vysokohorský (1150) 1300-1500 (1600)m subalpínský (1450) 1500 -1750 (1850)m	3.2: vysokohorský 1300-1500 (1650)m subalpínský (1450) 1500-1750 (1800)m 5.4: středohorský 900-1300m vysokohorský (1150) 1300-1500 (1600)m subalpínský (1450) 1500 -1750 (1850)m	8.2: pahorkatinný 200-300m vrchovinný (250) 300-670m
Zastoup. dřevin [hmota]					
Jehl. [%]	94	93	99	100	77
Listn. [%]	6	7	1	0	23
SM [%]	78	70	92	95	49
JD [%]	4	9	1	0	4
MD [%]	6	9	5	5	2
BO [%]	5	6	0	0	22
BK [%]	3	5	0	0	6
DB [%]	1	0	0	0	9
Ost. listn. [%]	1	2	BK/KL 1	0	8
Etát [m ³]	16000	6000	6400	600	3000

3.2: Vých. a již. Mezialpí, vých. Mezialpí - jižní část (*okrsek Judenburg, Wolfsberg)

5.4: Vých. okrajové Alpy, západoštyrská hornatina (** okrsek Voitsberg)

8.2: Východ s teplým létem, subillyrská pahorkatina a rovina

- 2. polovina 11. stol.** Založení špitálního bratrstva sv. Jana v Jeruzalému (s hospicem a kostelem), které se stará o poutníky.
- 1. polovina 12. stol.** Po odchodu křižáků z Jeruzaléma přebírají Johanité ozbrojenou ochranu poutníků a vojenské obranné úkoly. Současně vznikají v Evropě v rychlém sledu četné okrsky působení (komendy).
- 1291** Řád Johanitů se uchyluje na Kypr.
- 1309** Johanité obsazují Rhodos, pokračuje péče o nemocné.
- 1523** Řád musí ustoupit vojenskému tlaku Turků a opustit Rhodos.
- 1530** Karel V. předává Maltu, přilehlé ostrovy a pevnost Tripolis nynějšímu Maltézskému řádu. Ve stejné době se zřizují na Maltě nemocnice.
- 1798** Napoleon nutí řád, aby opustil Maltu. V průběhu napoleonských válek se organizace řádu na evropské pevnině rozpadá. Pouze v Rakousku přetrvává velkopřevorství Čechy.
- 1864 a 1866** Za evropských válek se zřizují maltézské lazarety.
- 1878 až 1914** Zřizování maltézských lazaretů na balkánských bojištích.
- 1914 až 1918** Maltézské lazarety, první pomoc, útvary ambulancí a jiná pomoc řádu na evropských frontách.
- 1936 -** Řád přechází zvláště na boj proti lepra v různých zemích.
- Po 1945** Řád se ujímá uprchlíků a začíná obnovovat svou výstavbu, vznikají národní asociace, rychle přibývá členů.
- 1956** Více národních maltézských pomocných organizací se podílí na pomoci uprchlíkům z Maďarska, která je koordinována rakouskými členy; důsledkem toho je založení dnešní maltézské nemocniční služby ve velkopřevorství Rakousko.
- 1956 -** Různé činnosti v rámci nemocničních služeb: pomoc uprchlíkům, převoz nemocných, péče o nemocné, pomoc při katastrofách, zdravotní služba při velkých událostech, pomoc při repatriaci, péče o postižené, poutě, záchranná služba.
- 1980 -** Pomoc při katastrofě v Etiopii (1985/1986), Rumunsku (1989/1990), Kurdistanu (1991), Chorvatsku (1992), Albánii (1992).
- 1999** 900 let Řádu Maltézských rytířů. Ve válce v Kosovu pomáhá nemocniční služba v rakouském táboře pro uprchlíky v Albánii.